

Praise en worship - lof en aanbidding

Praise en worship - lof en aanbidding

Bij een 'eredienst' in een christelijke gemeente of kerk wordt in het algemeen tijd besteed aan het luisteren naar een preek en aan het zingen van liederen. Eredienst geeft aan dat het doel van de dienst is dat God wordt geëerd. Toch denk ik dat veel gelovigen die een kerkdienst bezoeken het luisteren naar de preek als belangrijkste doel zien. Wat betreft het zingen worden er diverse begrippen gebruikt. Er wordt gesproken over het danken, eren, loven, prijzen of aanbidden van God. Bij diensten die meer op de jongeren zijn gericht worden ook de Engelse termen Praise en Worship gebruikt. We zien die begrippen ook in de Bijbel:

NBG Lucas 17:16 ... en hij wierp zich op zijn aangezicht voor zijn voeten om Hem te **danken**.

NBG 1 Kronieken 16:4 En hij stelde voor de ark des HEREN dienaren aan uit de Levieten: om de HERE, de God van Israël, **te roemen**, te **loven** en te **prijzen**.

NBG Openbaring 4:9 En wanneer de dieren heerlijkheid, **eer** en **dankzegging** zullen brengen aan Hem, die op de troon gezeten is en tot in alle eeuwigheden leeft, ... 5:13 En alle schepsel in de hemel en op de aarde en onder de aarde en op de zee en alles wat daarin is, hoorde ik zeggen: Hem, die op de troon gezeten is, en het Lam zij **de lof en de eer** en de heerlijkheid en de kracht tot in alle eeuwigheden. 14 En de vier dieren zeiden: Amen. En de oudsten wierpen zich neder en **aanbaden**.

De betekenissen van deze woorden zijn volgens het woordenboek Van Dale:

Dank	-	(betuiging van) goede gezindheid tegenover iemand vanwege een geschenk, bewezen dienst
Danken	-	1 dank betuigen 2 in een gebed dank uitspreken
Loven	-	prijzen, eer bewijzen
Lof	-	1 dat wat iemand zegt ten gunste van een persoon of zaak 2 eer, roem
Prijzen	-	loven, roemen
Aanbidden	-	1 als goddelijk wezen vereren 2 hartstochtelijk vereren

In het volgende worden deze begrippen besproken in drie groepen:

1. danken
2. eren, roemen, loven, prijzen, psalmzingen
3. aanbidden

Danken

Danken is een antwoord of een reactie op een geschenk of een bewezen dienst. Degene die het geschenk ontvangen heeft, bedankt degene die het geschenk heeft gegeven. We zien daarvan een voorbeeld bij de Heer Jezus. Hij dankte Zijn Vader voor brood, vissen, openbaring en verhoring van zijn gebed.

Mat 15,36 Daarna nam Hij de zeven broden en de vissen, **dankte** en brak ze, en Hij gaf ze aan zijn discipelen en de discipelen gaven ze aan de scharen.

Mat 11,25 en Luc 10,21

Te dien tijde hief Jezus aan en zeide: **Ik dank U, Vader**, Heer des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor wijzen en verstandigen verborgen hebt, doch aan kinderkens geopenbaard.

Joh 11,41 Zij namen dan de steen weg. En Jezus sloeg de ogen opwaarts en zeide: **Vader, Ik dank U**, dat Gij Mij verhoord hebt.

Ook Paulus dankte God voor brood, maar ook voor overwinning en kracht.

Hand 27,35 En terwijl hij dit zeide, nam hij brood, **dankte God** in aller tegenwoordigheid, brak het en begon te eten.

1 Kor 15,57 Maar **Gode zij dank**, die ons de overwinning geeft door onze Here Jezus Christus.

1 Tim 1,12 **Ik breng dank aan Hem**, die mij kracht gegeven heeft, Christus Jezus, onze Here, dat Hij mij getrouw geacht heeft, daar Hij mij in de bediening gesteld heeft,

Paulus dankte ook voor gebeurtenissen

Rom 1,8 In de eerste plaats dank ik mijn God door Jezus Christus over u allen, omdat in de gehele wereld **van uw geloof gesproken wordt**.

Rom 6,17 Maar Gode zij dank: gij wáárt slaven der zonde, doch **gij zijt van harte gehoorzaam geworden** aan die vorm van onderricht, die u overgeleverd is;

Paulus dankte altijd.

Filemon 1,4 Ik dank mijn God **te allen tijde**, als ik u in mijn gebeden gedenk,

Ef 1, 15 Daarom **houd** ook ik, gehoord hebbende van uw geloof in de Here Jezus en van uw liefde tot al de heiligen, 16 **niet op te danken**, u gedenkende bij mijn gebeden,

Kol 1,3 Wij danken God, de Vader van onze Here Jezus [Christus], **te allen tijde** bij ons bidden voor u,

1 Tess 1,2 Wij danken God **altijd** om u allen, wanneer wij u gedenken bij onze gebeden,

1 Tess 2,13 En hierom danken ook wij God **onophoudelijk**, dat gij, toen gij het gepredikte woord Gods van ons hebt ontvangen, het hebt aangenomen niet als een woord van mensen, maar, wat het inderdaad is, als een woord van God, dat ook werkzaam is in u, die gelooft.

Ook in de hemel wordt God gedankt.

Openbaring 11,17 **Wij danken U**, Here God, Almachtige, die is en die was, dat Gij uw grote macht hebt opgenomen en het koningschap hebt aanvaard;

Paulus roept ons op te danken en dankbaar te zijn.

Kol 3,15 En de vrede van Christus, tot welke gij immers in één lichaam geroepen zijt, regere in uw harten; en **weest dankbaar**.

Kol 3,16 Het woord van Christus wone rijkelijk in u, zodat gij in alle wijsheid elkander leert en terechtwijst en met psalmen, lofzangen en geestelijke liederen zingende, **Gode dank brengt in uw harten**.

Heb 12,28 **Laten wij** derhalve, omdat wij een onwankelbaar koninkrijk ontvangen, **dankbaar zijn** en hierdoor God vereren op een Hem welbehagelijke wijze met eerbied en ontzag,

Wij behoren te danken

2 Tess 1,3 **Wij behoren God te allen tijde om u te danken**, broeders, zoals gepast is, omdat uw geloof zeer toeneemt en uw aller liefde jegens elkander sterker wordt,

2 Tess 2,13 Maar **wij behoren God te allen tijde om u te danken**, door de Here geliefde broeders, dat God u als eerstelingen Zich verkoren heeft tot behoudenis, in heiliging door de Geest en geloof in de waarheid.

Kolosse 2: 6 Nu gij Christus Jezus, de Here, aanvaard hebt, wandelt in Hem, 7 geworteld en dan opgebouwd wordend in Hem, bevestigd wordend in het geloof, zoals u geleerd is, **overvloeiende in dankzegging**.

Dankbaarheid aan God is niet iets vrijblijvends, waar we voor kunnen kiezen of niet. Het maakt God wel degelijk uit of we dankbaar zijn of niet. Tekort schieten in dankbaarheid is verkeerd.

2 Kronieken 32:24 In die dagen werd Jechizkia ten dode toe ziek. Toen bad hij tot de HERE en Hij sprak tot hem en gaf hem een wonderteken. 25 Maar Jechizkia **shoot te kort in dankbaarheid** voor de weldaad, hem bewezen, want hij werd hoogmoedig, zodat er toorn kwam te rusten op hem, op Juda en op Jeruzalem. 26 Toen verootmoedigde Jechizkia zich over zijn hoogmoed, hij en de inwoners van Jeruzalem, zodat de toorn des HEREN niet over hen kwam in de dagen van Jechizkia.

In de volgende verzen wordt zelfs een vloek verbonden aan het niet dankbaar zijn. Hoewel hier niet direct over danken wordt gesproken is wel duidelijk dat het erom gaat dat God gedankt wil worden voor de overvloed die Hij schenkt. Dankbaarheid gaat gepaard met vreugde. God wil dat wij blij zijn over wat Hij ons allemaal schenkt. De Israëlieten vierden regelmatig feest voor de Heer. De Heer wil graag dat wij feest vieren en blij zijn en zo onze dankbaarheid aan Hem uiten.

Deut 28:47 Omdat gij de Here, uw God, niet **met vreugde en blijdschap** gediend hebt vanwege al uw overvloed, 48 Zult gij de vijanden, die de Here tegen u zal doen optrekken, dienen, onder honger en dorst, in naaktheid en met gebrek aan alles; Hij zal een ijzeren juk op uw hals leggen, totdat Hij u verdelgd heeft.

Tegenover dankbaarheid wordt bezorgdheid gezet en het niet genieten van de dingen die God geeft.

Fil 4,6 Weest in geen ding bezorgd, maar laten bij alles uw wensen door gebed en smeking met **dankzegging** bekend worden bij God.

1 Tim 4,3 het huwelijk verbieden en het genot van spijzen, welke God toch geschapen heeft om met **dankzegging** te worden gebruikt door de gelovigen, die tot erkenning der waarheid gekomen zijn.

1 Tim 4,4 Want alles wat God geschapen heeft, is goed en niets daarvan is verwerpelijk, als het met **dankzegging** aanvaard wordt:

Petrus brengt het niet bezorgd zijn zelfs in verband met weerstaan van de duivel.

1 Petrus 5: 7 **Werpt al uw bekommernis op Hem**, want Hij zorgt voor u. 8 Wordt nuchter en waakzaam. Uw tegenpartij, de duivel, gaat rond als een brullende leeuw,

zoekende wie hij zal verslinden.⁹ **Wederstaat hem**, vast in het geloof, wetende, dat aan uw broederschap in de wereld hetzelfde lijden wordt toegemeten.

Het niet dankbaar zijn wordt als kenmerk genoemd van de ongelovigen.

NBV Romeinen 1:19 Want wat een mens over God kan weten is hun bekend omdat God het aan hen kenbaar heeft gemaakt. ²⁰ Zijn onzichtbare eigenschappen zijn vanaf de schepping van de wereld zichtbaar in zijn werken, zijn eeuwige kracht en goddelijkheid zijn voor het verstand waarneembaar. Er is niets waardoor zij te verontschuldigen zijn, ²¹ want hoewel ze God kennen, **hebben ze hem niet de eer en de dank gebracht** die hem toekomen. ....

²⁵ Ze hebben de waarheid over God ingewisseld voor de leugen; ze vereren en aanbidden het geschapene in plaats van de schepper, die moet worden geprezen tot in eeuwigheid. Amen.

Ondankbaarheid van mensen is ook een kenmerk van de eindtijd

2 Tim 3: 1 Weet wel, dat er **in de laatste dagen** zware tijden zullen komen: ² want de mensen zullen zelfzuchtig zijn, geldgierig, pochers, vermetel, kwaadsprekers, aan hun ouders ongehoorzaam, **ondankbaar**, onheilig,

Prijzen

Het tweede begrip dat we bespreken is prijzen. Volgens het woordenboek is dat loven, roemen of eren. Dit begrip komt vooral in het Oude Testament voor. In het Hebreeuws worden drie woorden gebruikt:

יָדָהּ yadah = prijzen, danken, belijden

זָמַר zamar = prijzen, (psalm)zingen

הָלַל halal = prijzen, eren, roemen

Vaak komen deze woorden samen in eenzelfde tekst voor:

Psalm 35:8 Dan zal ik U **loven** in een grote gemeente, onder een geweldige schare U **prijzen**.

Psalm 57:10 Ik zal U **loven**, o Here, onder de volken, ik zal U **psalmzingen** onder de natiën;

Psalm 86:12 Ik zal U **loven**, Here, mijn God, met mijn ganse hart, en uw naam **eren** voor altoos;

Een psalm is hetzelfde als een lied. In de Bijbel zijn 150 psalmen opgenomen. Veel daarvan zijn geschreven door David.

In het Nieuwe Testament worden de volgende Griekse woorden gebruikt:

αἰνέω *aineō* = prijzen,

δοξάζω *doxazō* = verheerlijken, eren

Prijzen of loven is het bezingen van de grote daden van God, van God zelf en van Zijn naam. Ook Zijn naam aanroepen of zingen wordt ermee aangegeven.

2 Sam 22,50 Daarom **loof ik U**, o HERE, onder de volken en wil ik uw naam psalmzingen.

1 Kron 16,8 Looft de HERE, **roept zijn naam aan, maakt zijn daden bekend** onder de volken;

Ps 150,2 looft Hem om **zijn machtige daden**, looft Hem naar **zijn geweldige grootheid**.

Ps 135,3 Looft de HERE, want de HERE is goed, **psalmzingt zijn naam**, want die is liefelijk,

Laten we eens een Psalm bekijken om beter te begrijpen wat loven of prijzen is.

Psalm 105 - Lofpsalm op Gods heilsdaden

1 Looft de HERE, roept zijn naam aan, maakt onder de volken zijn daden bekend;
2 zingt Hem, psalmzingt Hem, gewaagt van al zijn wonderen.

....

5 Gedenkt aan de wonderen, die Hij heeft gedaan,
zijn tekenen en de oordelen van zijn mond,

De psalmist begint met een oproep om de Here te loven en voor Hem te zingen. En hij legt uit dat dat betekent dat we de daden van de Heer bekend maken en Zijn wonderen gedenken en daarover vertellen. Ook het aanroepen van de naam van God (Yahweh) hoort erbij. Dan gaat hij zelf over om God te loven door de daden van God te noemen.

7 Hij, de HERE, is onze God, zijn oordelen gaan over de ganse aarde;

8 Hij gedenkt voor eeuwig aan zijn verbond,

...

11 toen Hij zeide: U zal Ik het land Kanaän geven als het u toegemeten erfdeel.

Hij noemt de trouw van God in het nakomen van Zijn beloften en Zijn verbond.

12 Toen zij weinige mensen in getal waren, een kleine schare en vreemdelingen daarin,

13 en van volk tot volk trokken, van het ene koninkrijk tot de andere natie,

14 gedoogde Hij niet, dat enig mens hen verdrukte,

en bestrafte Hij koningen om hunnentwil:

15 Raakt mijn gezalfden niet aan, en doet mijn profeten geen kwaad.

Hij noemt de bescherming die God biedt.

16 Toen Hij hongersnood opriep over het land en alle staf des broods verbrak,

17 zond Hij een man voor hen uit: Jozef werd als slaaf verkocht;

En de zorg van God om in hun hongersnood brood te geven.

23 Toen Israël naar Egypte gekomen was,

en Jakob als vreemdeling vertoefde in het land van Cham,
24 maakte Hij zijn volk zeer vruchtbaar en machtiger dan zijn tegenstanders.

Hij heeft het volk gezegend en hen groot en machtig gemaakt.

26 Hij zond Mozes, zijn knecht,

...

28 Hij zond duisternis, maakte het duister;

en zij waren tegen zijn woorden niet weerspanning.

29 Hij veranderde hun wateren in bloed en deed hun vissen sterven;

30 hun land wemelde van kikvorsen, zelfs in de kamers van hun koningen.

31 Hij sprak, en er kwamen steekvliegen, muggen over hun ganse gebied.

32 Hij maakte hun regens tot hagel, gaf laaiend vuur over hun land;

33 Hij sloeg hun wijnstok en hun vijgeboom en verbrak het geboomte in hun gebied.

34 Hij sprak, en er kwamen sprinkhanen, verslinders zonder tal;

35 zij aten al het groene kruid in hun land en aten de vrucht van hun akker.

36 Hij sloeg alle eerstgeborenen in hun land, de eerstelingen van hun ganse kracht.

37 Hij voerde hen uit met zilver en goud,

en er was in hun stammen niemand die struikelde.

38 Egypte verheugde zich, toen zij uittrokken, want vrees voor hen was op hen gevallen.

De Heer verlostte hen uit Egypte door allerlei plagen.

39 Hij breidde een wolk uit tot bedekking, en vuur om de nacht te verlichten.

40 Zij vroegen, en Hij deed kwakkelen komen,

met brood uit de hemel verzadigde Hij hen.

41 Hij opende de rots, en wateren vloeiden,

zij stroomden door de dorre streken als een rivier;

42 want Hij gedacht aan zijn heilig woord, aan Abraham, zijn knecht.

43 Hij voerde zijn volk uit met blijdschap, zijn uitverkorenen met gejubel.

Hij leidde het volk door de woestijn en zorgde voor hen door hen eten en drinken te geven. Hij gaf ze het beloofde land.

44 Hij gaf hun de landen der volken, zodat zij de arbeid der natiën beërfdën,

45 opdat zij zijn inzettingen zouden onderhouden, en zijn wetten bewaren. Halleluja.

De psalmist sluit deze psalm af met Halleluja. Halleluja is een woord dat diverse malen voorkomt in de Bijbel. In liederen wordt het ook veel gebruikt. Volgens Wikipedia:

Hallelujah (ook wel **alleluja**) is een transliteratie van het Hebreeuwse woord הללֵיָהּ en betekent letterlijk 'Prijst God!'. Het woord is een samentrekking van *hallelu* en *jah*. *Jah* is de afgekorte term van *JHWH*, de Hebreeuwse naam van God. In het Nederlands wordt vaak **Halleluja** geschreven. De Psalmen 113-118 heten het *Hallel*.

Het woord wordt ook wel verklaard als een kreet van vreugde zoals in oosterse landen vrouwen die kunnen uiten door ellelell-ellelell te roepen. Het laatste gedeelte van hallelujah is Jah of Yah. YAH is de naam van God (Yahweh) in verkorte vorm zoals in het Hebreeuws in Psalm 68:5 en Exodus 15:2 gebruikt.

NBV Psalm 68:5 Zing voor God, bezing zijn naam, maak ruim baan voor hem die door de vlakten rijdt, HEER (**Yah**) is zijn naam, jubel als hij verschijnt:

NBG Exodus 15:2 De HERE (**Yah**) is mijn kracht en mijn psalm, Hij is mij tot heil geweest. Hij is mijn God, Hem verheerlijk ik, de God mijns vaders, Hem prijs ik.

Door het zingen van Hallelujah roept men dus de naam van God aan. Dat is bijvoorbeeld het geval in het Hallelujah uit de Messiah van Händel,

[Hallelujah - Handel](#)

<http://www.youtube.com/watch?v=-KLqhxGnKY>

Enkele liederen waarin de volledige naam van God YaHWeH wordt aangeroepen zijn

[Exalted Yahweh - Chris Tomlin](#) - zie tekst op volgende bladzij

<http://www.youtube.com/watch?v=OqX48FfQSBA&feature=related>

[He is Yahweh](#)

<http://www.youtube.com/watch?v=5hg6rwGwDCY>

[Yahweh - Ross Parsley](#)

<http://www.youtube.com/watch?v=day2zcDC2bI>

[Yahweh - Shawn McDonald](#)

http://www.youtube.com/watch?v=c_Us-v8YpD4

De naam van God aanroepen wordt een loffer genoemd, de vrucht van de lippen, die de naam van God belijden.

Hebr 13,15 Laten wij dan door Hem Gode voortdurend **een loffer brengen**, namelijk de vrucht onzer lippen, die **zijn naam belijden**.

Exalted, he is exalted
On high, he is exalted
Great is the Lord, let all the nations say
Exalted, he is exalted

Blessing and honor
Glory and power unto the Lord be praised
Sing with a chorus resounding before us
Holy is his name, his name

Exalted, he is exalted
On high, he is exalted
Great is the Lord, let all the nations say
Exalted, he is exalted

Blessing and honor
Glory and power unto the Lord be praised
Sing with a chorus resounding before us
Holy is his name

Blessing and honor
Glory and power unto the Lord be praised
Sing with a chorus resounding before us
Holy is his name, his name, his name

Yahweh, holy is your name [4x]

Blessing and honor
Glory and power unto the Lord be praised
Sing with a chorus resounding before us
Holy is your name

Blessing and honor
Glory and power unto the Lord be praised
Sing with a chorus resounding before us
Holy is your name, your name

Yahweh, Yahweh, holy is your name
Yahweh, holy is your name [4x]

Er komt een tijd dat iedereen zal belijden dat Jezus Christus Heer is en alle tong God zal loven.

Filippi 3,9 Daarom heeft God Hem ook uitermate verhoogd en Hem de naam boven alle naam geschonken, 10 opdat in de naam van Jezus zich alle knie zou buigen van hen, die in de hemel en die op de aarde en die onder de aarde zijn, 11 en **alle tong zou belijden: Jezus Christus is Here**, tot eer van God, de Vader!

Rom 14,11 Want er staat geschreven: (Zo waarachtig als) Ik leef, spreekt de Here: voor Mij zal alle knie zich buigen, en **alle tong zal God loven**.

Behalve de naam van God aanroepen kan men God ook prijzen als Schepper. In de schepping is de grootheid van God zichtbaar. Ook de mens zelf is een wonderbare schepping.

Ps 104,1 Des HEREN heerlijkheid in de schepping Loof de HERE, mijn ziel. HERE, mijn God, Gij zijt zeer groot, Gij hebt U met majesteit en luister bekleed.

Ps 139,14 Ik loof U, omdat ik gans wonderbaar ben toebereid, wonderbaar zijn uw werken; mijn ziel weet dat zeer wel.

Uit de vele teksten waarin loven of prijzen voorkomt kunnen diverse aspecten van het loven worden afgeleid. Uit de volgende teksten blijkt bijvoorbeeld dat het loven van God vaak wordt gedaan door het (met vreugde) zingen van een lied, waarbij muziek wordt gemaakt.

Ps 28,7 De HERE is mijn kracht en mijn schild; op Hem vertrouwde mijn hart en ik werd geholpen. Daarom juicht mijn hart en loof ik Hem met mijn lied.

2 Kron 29,30 Vervolgens bevalen koning Jechizkia en de oversten de Levieten, de HERE te loven met de woorden van David en van de ziener Asaf. En zij zongen de lofzang met vreugde, knielden en bogen zich neer.

Ps 144,9 O God, een nieuw lied wil ik U zingen, met de tiensnarige harp wil ik U psalmzingen,

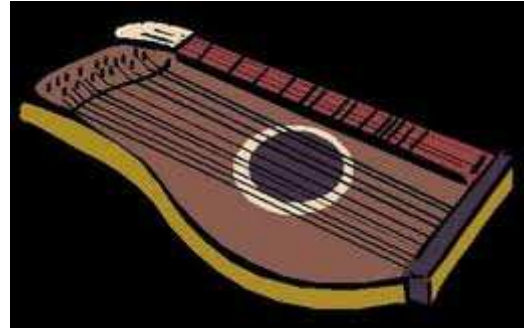
Ps 47,8 Want God is de Koning der ganse aarde, psalmzingt met een kunstig lied.

We worden opgeroepen nieuwe liederen en kunstige liederen te zingen. Dat betekent dat er naar gestreefd mag worden om liederen van hoge kwaliteit te zingen. Dat kan met (uitbundige) muzikale begeleiding plaats vinden.

Ps 33,2 Looft de HERE met de citer, psalmzingt Hem met de tiensnarige harp. De weldaden van de Heer benoemen

Ps 150,3 Looft Hem met bazuingeschal, looft Hem met harp en citer, 4 looft Hem met tamboerijn en reidans, looft Hem met snarenspeel en fluit, 5 looft Hem met klinkende cimbalen, looft Hem met schallende cimbalen.

2 Kron 5,13 Toen zij tezamen trompetten en eenstemmig een lied lieten horen, om de HERE te loven en te prijzen, en de stem verhieven bij trompetten, cimbalen en andere muziekinstrumenten, en de HERE aldus prezen: Want Hij is goed, want zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid – toen werd het huis, het huis des HEREN, vervuld met een wolk,

In de volgende teksten worden enkele zaken genoemd die met de lichamelijke houding te maken hebben. Er wordt gesproken over het opheffen van handen, knielen, buigen, dansen.

Ps 63,5 Zo wil ik U prijzen mijn leven lang, in uw naam mijn handen opheffen.

Neh 8,7 Ezra loofde de HERE, de grote God, en het gehele volk antwoordde, terwijl het de handen omhoog hief: Amen, Amen. En zij knielden en bogen zich voor de HERE neder met het gelaat ter aarde.

Ps 149,3 laten zij zijn naam loven met reidans, Hem psalmzingen met tamboerijn en citer.

Dan 6,11 Zodra Daniël vernomen had, dat het bevelschrift geschreven was, ging hij naar zijn huis; nu had hij in zijn bovenvertrek open vensters aan de kant van Jeruzalem; en driemaal daags boog hij zich neder op zijn knieën en bad en loofde zijn God, juist zoals hij dat tevoren placht te doen.

2 Kron 29,30 Vervolgens bevalen koning Jechizkia en de oversten de Levieten, de HERE te loven met de woorden van David en van de ziener Asaf. En zij zongen de lofzang met vreugde, knielden en bogen zich neer.

Neh 8,7 Ezra loofde de HERE, de grote God, en het gehele volk antwoordde, terwijl het de handen omhoog hief: Amen, Amen. En zij knielden en bogen zich voor de HERE neder met het gelaat ter aarde.

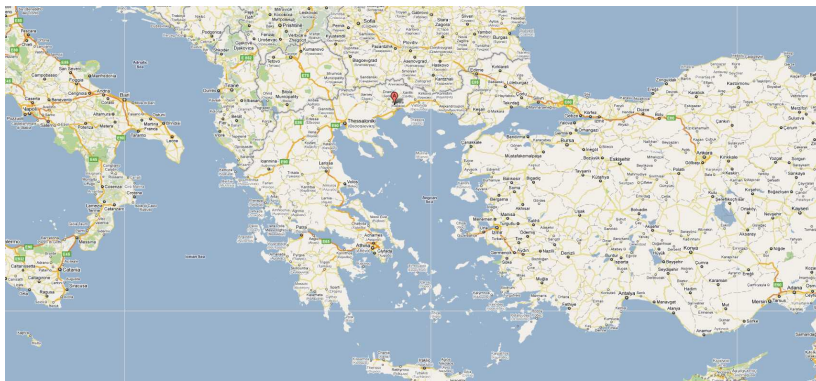
David spreekt tot zijn ziel om de Heer te loven. De ziel heeft met gevoel te maken. Waarschijnlijk roept David zijn ziel op om de Heer te loven omdat zijn gevoel er niet voor in de stemming was. Dat betekent dat we God niet alleen loven als het goed gaat of de omstandigheden goed zijn.

Ps 103,22 Looft de HERE, al zijn werken, aan alle plaatsen zijner heerschappij. Looft de HERE, mijn ziel.

De ellendige wordt zelfs opgeroepen de Heer te prijzen.

Ps 74,21 Laat de onderdrukte niet beschaamd terugkeren, laat de ellendige en de arme uw naam prijzen.

Een bekend voorbeeld van gelovigen die in moeilijke omstandigheden (in de gevangenis in Filippi in Griekenland) toch God loofden zijn Paulus en Silas:

Handelingen 16:22 Ook de menigte schoolde tegen hen samen en de hoofdlieden scheurden hun de kleren van het lijf en lieten hen met de roede geselen; 23 en na hun vele slagen gegeven te hebben, wierpen zij hen in de

gevangenis met bevel aan de bewaarder hen zorgvuldig te bewaken. 24 Daar deze zulk een bevel ontvangen had, zette hij hen in de binnenste kerker en sloot hun voeten zorgvuldig in het blok. 25 Maar omstreeks middernacht baden Paulus en Silas en zongen Gods lof, en de gevangenen luisterden naar hen.

De psalmist nam het loven van God heel serieus. Hij loofde God zevenmaal per dag elke dag, zelfs te middernacht.

Ps 119,164 Zevenmaal daags loof ik U om uw rechtvaardige verordeningen. Hij deed dat elke dag

Ps 145,2 te allen dage zal ik U prijzen, uw naam loven voor altoos en immer.

Ps 119,62 Te middernacht sta ik op om U te loven wegens uw rechtvaardige verordeningen.

Behalve mensen die God prijzen, worden ook engelen opgeroepen de Heer te loven.

Ps 103,20 Looft de HERE, gij zijn engelen, gij krachtige helden die zijn woord volvoert, luisterend naar de klank van zijn woord.

Bij de geboorte van de Heer deden ze dat ook.

Luc 2,13 En plotseling was er bij de engel een grote hemelse legermacht, die God loofde, zeggende:

Van engelen wordt vaak gezegd dat ze zingen. Toch vinden we in de Bijbel alleen maar aanwijzingen dat ze Gods lof uitspreken, dus niet door te zingen. Behalve engelen worden ook zon, maan, sterren en nog meer opgeroepen om de Here te loven.

Ps 148,2 Looft Hem, al zijn engelen, looft Hem, al zijn heerscharen. 3 Looft Hem, zon en maan, looft Hem, al gij lichtende sterren. 4 Looft Hem, hemel der hemelen, en gij wateren boven de hemel. ... 7 Looft de HERE op de aarde, gij grote zeedieren en alle waterdiepten,

Ook onder de volken

Ps 18,50 Daarom loof ik U, o HERE, onder de volken en wil ik uw naam psalmzingen.

De doden loven God niet

Jes 38,18 Want het dodenrijk looft U niet, de dood prijst U niet; wie in de groeve zijn neergedaald, hopen niet op uw trouw.

David had de dienst van het loven van de Heer georganiseerd.

1 Kron 16,4 En hij stelde voor de ark des HEREN dienaren aan uit de Levieten: om de HERE, de God van Israël, te roemen, te loven en te prijzen. ... 7 Toen, op die dag, droeg David voor de eerste maal Asaf en zijn broeders op, de HERE te loven:

2 Kron 8,14 Hij stelde naar de verordening van zijn vader David de dienst voor de afdelingen der priesters vast en de ambtsplichten voor de Levieten: te loven en te dienen in het bijzijn van de priesters, zoals voor elke dag was vastgesteld;

1 Kron 23,30 en moesten voorts elke morgen en avond gereedstaan om de HERE te loven en te prijzen,

Ezra 3,10 Toen nu de bouwlieden het fundament van de tempel des HEREN legden, stelden zij de priesters op, gekleed in ambtsgewaad, met trompetten, en de Levieten, de zonen van Asaf, met cimbalen, om de HERE te loven naar de aanwijzing van David, de koning van Israël.

Er waren vierduizend zangers aangesteld die ook een instrument bespeelden

1 Kron 23,5 ... en vierduizend zullen de HERE prijzen op de instrumenten, die ik voor het lofprijzen heb laten maken. .... 30 en moesten voorts elke morgen en avond gereedstaan om de HERE te loven en te prijzen,

Loven kan iemand individueel doen maar ook in de gemeente

Ps 35,18 Dan zal ik U loven in een grote gemeente, onder een geweldige schare U prijzen.

Ps 107,32 dat zij Hem verhogen in de gemeente des volks, en Hem loven in de raad der oudsten.

Ps 111,1 De weldaden des HEREN Halleluja. Ik zal de HERE van ganser harte loven, in de kring der oprechten en in de vergadering.

Ps 26,12 Mijn voet staat op effen baan – in de samenkomsten zal ik de HERE prijzen.

Het loven van God gebeurde niet alleen onder het oude verbond. Ook van de nieuwtestamentische gemeente lezen we dat zij God loofde.

Hand 2,47 en zij loofden God en stonden in de gunst bij het gehele volk. En de Here voegde dagelijks toe aan de kring, die behouden werden.

Hand 21,20 En zij loofden God, toen zij dit hoorden, en zeiden tot hem: Gij ziet, broeder, hoevele duizenden er onder de Joden gelovig zijn geworden en allen zijn zij ijveraars voor de wet;

Efeziërs 5: 17 Weest daarom niet onverstandig, maar tracht te verstaan, wat de wil des Heren is. 18 En bedrinkt u niet aan wijn, waarin bandeloosheid is, maar wordt vervuld met de Geest, 19 en spreekt onder elkander in psalmen, lofzangen en geestelijke liederen, en zingt en jubelt de Here van harte, 20 dankt te allen tijde in de naam van onze Here Jezus Christus God, de Vader, voor alles, 21 en weest elkander onderdanig in de vreze van Christus.

Ko 3:16: we moeten de Heer jubelen en lofzingen in onze harten,

1 Pt 2: 5. 'En u wordt ook zelf als levende stenen gebouwd, als een geestelijk huis, een heilig priesterdom, om geestelijke offeranden te offeren, die voor God aangenaam zijn door Jezus Christus'.

Hebreeën 13 noemt de lof die gelovigen God brengen een lofoffer.

Hebr 13,15 Laten wij dan door Hem Gode voortdurend een lofoffer brengen, namelijk de vrucht onzer lippen, die zijn naam belijden.

Het effect van het loven op de gelovige.

We zagen al dat diverse mensen in de Bijbel God loofden in moeilijke omstandigheden.

Prijzen richt je aandacht op God en van je omstandigheden af. De psalmist zegt dat behalve zijn lippen ook zijn ziel zal jubelen wanneer hij God psalmzingt. Er ontstaat dus blijkbaar een gevoel door het loven van God.

Ps 71,23 Mijn lippen zullen **jubelen**, wanneer ik U zal psalmzingen, en **mijn ziel**, die Gij hebt verlost.

Een ander effect voor de gelovige is dat God Zijn heil aan hem openbaart.

Psalm 50:23 Wie lof offert, eert Mij, en baant de weg, dat Ik hem **Gods heil doe zien**.

Het effect van prijzen op de satan.

In 2 Kronieken 20 lezen we een merkwaardige geschiedenis. Koning Josafat trekt ten strijde tegen de Moabieten en de Ammonieten. Aan het hoofd van de troepen stelde hij mannen die een lied voor de Here zongen. Zij gingen nog voor de gewapende mannen uit. Op het moment dat zij God beginnen te loven wordt de vijand door de Heer zelf verslagen.

2 Kronieken 20:20 De volgende morgen vroeg trokken zij uit naar de woestijn van Tekoa. En terwijl zij uittrokken, trad Josafat naar voren en zeide: Luistert naar mij, Juda en inwoners van Jeruzalem, geloof in de HERE, uw God, en gij zult bevestigd worden, geloof in zijn profeten en gij zult voorspoedig zijn. 21 Na het volk te hebben geraadpleegd, **stelde hij mannen op, die de HERE een lied zongen en Hem loofden in heilige feestdos, terwijl zij voor de gewapenden uittrokken** en zeiden: Looft de HERE, want zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid. 22 Op het ogenblik, dat zij de jubel en de lof aanhieven, liet de HERE de Ammonieten, de Moabieten en de lieden van het gebergte Seïr, die tegen Juda waren opgerukt, uit hinderlagen overvallen, en zij werden verslagen. 23 Daarop keerden de Ammonieten en de Moabieten zich tegen de bewoners van het gebergte Seïr, om hen met de ban te slaan en te verdelgen. Zodra zij met de bewoners van Seïr hadden afgerekend, hielpen zij elkander in het verderf. 24 Toen Juda gekomen was bij de wachttorenen in de woestijn keerden zij zich naar het krijgsvolk, en zie, het waren slechts lijken, ter aarde nedergevallen: niemand was ontkomen. 25 Daarna kwamen Josafat en zijn volk hun buit roven en vonden bij hen in overvloed zowel have als klederen en kostbaarheden; zij plunderden zoveel, dat het niet te dragen was; gedurende drie dagen waren zij bezig met het roven van de buit, zo groot was deze. 26 Op de vierde dag kwamen zij samen in het Dal der Lofprijzing: daar prezen zij de HERE, hierom noemt men die plaats tot op heden Dal der

Lofprijzing. 27 Toen keerden al de mannen van Juda en van Jeruzalem om, met Josafat aan het hoofd, en gingen naar Jeruzalem terug met blijdschap, want de HERE had hen verblijd over hun vijanden. 28 Zij kwamen te Jeruzalem, naar het huis des HEREN, met harpen, citers en trompetten.

Ik denk dat we dit ook geestelijk mogen zien. Op het moment dat wij de Heer loven, vlucht onze tegenstander de duivel weg. De overpriesters van het volk maken bijvoorbeeld bezwaar dat de Heer Jezus wordt vereerd door kinderen. De Heer Jezus haalt dan een tekst aan uit Psalm 8. Hij zegt dan dat God uit de mond van kinderen lof heeft bereid. Als je nakijkt hoe dat in Psalm 8 staat dan lees je dat God uit de stemmen van kinderen een macht of sterkte (NBG) opbouwt. Blijkbaar is de lofprijzing dus een macht tegenover de vijand.

NBG Matt 21:15 Toen de overpriesters en de schriftgeleerden de wonderwerken zagen, die Hij deed, en de kinderen, die in de tempel riepen, zeggende: Hosanna de Zoon van David! namen zij dat kwalijk, 16 en zij zeiden tot Hem: Hoort Gij wat dezen zeggen? Jezus zeide tot hen: Ja; hebt gij nooit gelezen: Uit de mond van kleine kinderen en zuigelingen **hebt Gij lof bereid?**

NBV Psalm 8:3 met de stemmen van kinderen en zuigelingen **bouwt u een macht op** tegen uw vijanden om hun wraak en verzet te breken.

Het effect van prijzen op God.

Als de gelovigen lof offeren gaan zijn binnen in het ware heiligdom. Anderzijds komt de Heer jou tegemoet want Hij troont op de lofzangen.

Psalm 22:4 Nochtans zijt Gij de Heilige, die troont op de lofzangen Israëls.

2 Kron 5,13 Toen zij tezamen trompetten en eenstemmig een lied lieten horen, om de HERE te loven en te prijzen, en de stem verhieven bij trompetten, cimbalen en andere muziekinstrumenten, en de HERE aldus prezen: Want Hij is goed, want zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid – toen werd het huis, het huis des HEREN, vervuld met een wolk,

In de volgende tekst staat dat waar twee of drie mensen samen zijn in de naam van Jezus Hij in hun midden is.

NBV Mattheüs 18:19 Ik verzeker het jullie nogmaals: als twee van jullie hier op aarde eensgezind om iets vragen, wat het ook is, dan zal mijn Vader in de hemel het voor hen laten gebeuren. 20 Want waar twee of drie mensen **in mijn naam samen zijn**, ben ik in hun midden.'

Wat is dat? Samen zijn in Zijn naam? Dat betekent dat mensen samen komen om de naam van de Heer te noemen / aan te roepen en te gedenken. Ik baseer dit op

NBV Exodus 20:24 Maak voor mij een altaar van aarde, en slacht daarop je schapen, geiten en runderen voor de brandoffers en vredeoffers. Op elke plaats waar ik **mijn naam wil laten noemen**, zal ik naar jullie toe komen en je zegenen.

Het woord voor laten noemen wordt in Engelse vertalingen wel vertaald met *remember* of *recall*. Vergelijk *call* = roepen in *recall*.

Dat betekent dus dat als twee of meer gelovigen samen komen om de naam van God of de Messias aan te roepen dat daar een zegen aan verbonden is en de aanwezigheid van de Heer zelf is beloofd. Dat is dus het effect van loven op God. Hij komt naar ons toe.

In Bijlage 2 heb ik voorbeelden opgenomen van "erediensten". Hiermee kun je de praktijk eens naast de hierboven genoemde kenmerken van prijzen leggen.

Aanbidden

Dit begrip komt in het Hebreeuws van het Oude Testament en het Grieks van het Nieuwe Testament voor.

Hebreeuws - שָׁחָה *shachah* = *neerbuigen, aanbidden*

Enkele voorbeelden waar in het Oude Testament dit begrip voorkomt zijn

NBG Job 1:20 Toen stond Job op, scheurde zijn mantel en schoor zijn hoofd; daarop wierp hij zich ter aarde, **boog zich neer** 21 en zeide: Naakt ben ik uit de schoot mijner moeder gekomen, naakt zal ik daarheen wederkeren. De HERE heeft gegeven, de HERE heeft genomen, de naam des HEREN zij geloofd.

NBG Genesis 22:1 Hierna gebeurde het, dat God Abraham op de proef stelde. Hij zeide tot hem: Abraham, en deze zeide: Hier ben ik. 2 En Hij zeide: Neem toch uw zoon, uw enige, die gij liefhebt, Isaak, en ga naar het land Moria, en offer hem daar tot een brandoffer op een der bergen, die Ik u noemen zal. 3 Toen stond Abraham des morgens vroeg op, zadelde zijn ezel, en nam twee van zijn knechten met zich, benevens zijn zoon Isaak; hij kloofde hout voor het brandoffer, begaf zich op weg en ging naar de plaats, die God hem genoemd had. 4 Toen Abraham op de derde dag zijn ogen opsloeg, zag hij die plaats in de verte. 5 En Abraham zeide tot zijn knechten: Blijft gij hier met de ezel, terwijl ik en de jongen daarginds heengaan; wanneer we hebben **aangeboden**, zullen wij tot u terugkeren. 6 Toen nam Abraham het hout voor het brandoffer, legde het op zijn zoon Isaak, en nam vuur en een mes met zich mede. Zo gingen die beiden tezamen. 7 Toen sprak Isaak tot zijn vader Abraham en zeide: Mijn vader, en deze zeide: Hier ben ik, mijn zoon. En hij zeide: Hier is het vuur en het hout, maar waar is het lam ten brandoffer? 8 En Abraham zeide: God zal Zichzelf voorzien van een lam ten brandoffer, mijn zoon. Zo gingen die beiden tezamen.

Grieks - προσκυνέω *proskyneō* =
neerknielen, buigen, aanbidden

Enkele voorbeelden waar in het Nieuwe Testament aanbidden voorkomt zijn

NBG Mattheus 2:10 Toen zij de ster zagen, verheugden zij zich met zeer grote vreugde. 11 En zij gingen het huis binnen en zagen het kind met Maria, zijn moeder, en zij vielen

neder en **bewezen hem hulde**. En zij ontsloten hun kostbaarheden en boden hem geschenken aan: goud en wierook en mirre.

NBG Mattheüs 4:8 Wederom nam de duivel Hem mede naar een zeer hoge berg en hij toonde Hem al de koninkrijken der wereld en hun heerlijkheid, 9 en zeide tot Hem: Dit alles zal ik U geven, indien Gij U nederwerpt en mij **aanbidt**. 10 Toen zeide Jezus tot hem: Ga weg, satan! Er staat immers geschreven: De Here, uw God, zult gij **aanbidden** en Hem alleen dienen. 11 Toen liet de duivel Hem met rust en zie, engelen kwamen en dienden Hem.

NBG Openbaring 5:13 En alle schepsel in de hemel en op de aarde en onder de aarde en op de zee en alles wat daarin is, hoorde ik zeggen: Hem, die op de troon gezeten is, en het Lam zij de lof en de eer en de heerlijkheid en de kracht tot in alle eeuwigheden. 14 En de vier dieren zeiden: Amen. En de oudsten wierpen zich neder en **aanbaden**.

Een overzicht met teksten uit het Nieuwe Testament waarin het begrip aanbidden voorkomt is opgenomen in bijlage 1. Daaruit komen een aantal dingen naar voren.

Als er sprake is van aanbidden is er bijna altijd ook sprake van neerbuigen, knielen of neerwerpen. Slechts in enkele gevallen wordt er door degene die aanbidt iets gezegd. De aanbidding vormt een uitdrukking van onderwerping aan iemand. Door het aanbidden wordt hulde gebracht aan degene die men aanbidt.

Aanbidding vindt alleen plaats ten opzichte van degene die men aanbidt. Je kunt dus niet iemand aanbidden zonder bij die ander te zijn. Als je neerknielt voor een ander om hem te aanbidden en die ander ziet dat niet, dan heeft dat geen zin.

Bij aanbidding gaat het alleen om degene die wordt aanbeden. Het gaat niet om degene die aanbidt. Dit kan van belang zijn als gesproken wordt over de ervaring van gelovigen tijdens het aanbidden. In feite is de ervaring of het gevoel van degene die aanbidt niet van belang. Het gaat immers alleen om degene die wordt aanbeden.

In het licht van deze betekenis kan de vraag worden gesteld of in de erediensten van de gemeente God wordt aanbeden. Indien de vergelijking wordt gemaakt met een moskee waar moslims bij elkaar komen om hun god te aanbidden, kan men stellen dat daar wel aanbidding plaats vindt omdat alle aanwezigen neerknielen voor hun god. In samenkomsten van christenen knielen de gelovigen in het algemeen niet om God te aanbidden.

Bij de vraag of God in de gemeente wordt aanbeden, heb ik gewezen op het aspect van knielen. Dit is een lichamelijke actie. Een belangrijk gedeelte uit de Bijbel voor onze tijd is

NBG Johannes 4:19 De vrouw zeide tot Hem: Here, ik zie, dat Gij een profeet zijt. 20 Onze vaders hebben op deze berg **aangeboden** en gijlieden zegt, dat te Jeruzalem de plaats is, waar men moet **aanbidden**. 21 Jezus zeide tot haar: Geloof Mij, vrouw, de ure komt, dat gij noch op deze berg, noch te Jeruzalem de Vader zult **aanbidden**. 22 Gij **aanbidt**, wat gij niet weet; wij **aanbidden**, wat wij weten, want het heil is uit de Joden; 23 maar de ure komt en is nu, dat de waarachtige aanbidders de Vader **aanbidden** zullen in geest en in waarheid; want de Vader zoekt zulke aanbidders; 24 God is geest en wie Hem **aanbidden**, moeten **aanbidden** in geest en in waarheid.

De Samaritanen waren blijkbaar gewend om op een berg in Samaria te aanbidden. De Joden zeiden dat je in Jeruzalem God moest aanbidden. De Heer Jezus leert de vrouw dat de tijd gekomen is dat de waarachtige aanbidders de Vader zullen aanbidden in geest en waarheid. Dit is op veel manieren uitgelegd. Waar het in ieder geval om gaat is de vraag op welke plaats je moet aanbidden. In Jeruzalem of in Samaria? De Heer Jezus zegt dat je in waarheid moet aanbidden, dat is op de ware plaats of op de plaats van het ware heiligdom. Waar is dit? In de volgende gedeelten uit Hebreeën vinden we het antwoord.

Hebreeën 8:1 De hoofdzaak van ons onderwerp is, dat wij zulk een hogepriester hebben, die gezeten is ter rechterzijde van de troon der majesteit **in de hemelen**, 2 de dienst verrichtende in het heiligdom, in **de ware tabernakel**, die de Here opgericht heeft, en niet een mens. ... 4 Indien Hij nu op aarde was, dan zou Hij niet eens priester wezen, daar er hier reeds) zijn om volgens de wet de gaven te offeren. 5 Dezen verrichten slechts dienst bij **een afbeelding en schaduw van het hemelse**, blijkens de godsspraak, die Mozes ontving, toen hij de tabernakel zou gereedmaken. Zie toe, zegt Hij immers, dat gij alles maakt naar het voorbeeld, dat u getoond werd op de berg.

Hebreeën 9: 8 Daarmede gaf de Heilige Geest te kennen, dat de weg naar het heiligdom nog niet openlag, zolang de eerste tent nog bestond. 9 Dit was een zinnebeeld voor de tegenwoordige tijd, in zoverre gaven en offers gebracht werden, die niet bij machte waren hem, die (God daarmede) dient, voor zijn besef te volmaken, 10 daar zij met hun spijzen en dranken en onderscheiden wassingen slechts **bepalingen voor het vlees** zijn, opgelegd tot de tijd van het herstel. 11 Maar Christus, opgetreden als hogepriester der goederen, die gekomen zijn, is door de grotere en meer **volmaakte tabernakel**,

niet met handen gemaakt, dat is, niet van deze schepping, 12 en dat niet met het bloed van bokken en kalveren, maar met zijn eigen bloed eens voor altijd binnengegaan in het heiligdom, waardoor Hij een eeuwige verlossing verwierf.

Hebreeën 9:23 Noodzakelijk moesten dus hiermede **de afbeeldingen van de hemelse dingen** gereinigd worden, maar de hemelse dingen zelf met betere offeranden dan deze. 24 Want Christus is niet binnengegaan in **een heiligdom met handen gemaakt, een afbeelding van het ware, maar in de hemel zelf**, om thans, ons ten goede, voor het aangezicht Gods te verschijnen;

Hebreeën 10:19 Daar wij dan, broeders, volle vrijmoedigheid bezitten om **in te gaan in het heiligdom** door het bloed van Jezus, 20 **langs de nieuwe en levende weg**, die Hij ons ingewijd heeft, door het voorhangsel, dat is, zijn vlees, 21 en wij een grote priester over het huis Gods hebben, 22 **laten wij toetreden** met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs, met een hart, dat door besprenging gezuiverd is van besef van kwaad, en met een lichaam, dat gewassen is met zuiver water.

Toen het volk Israël was verlost uit Egypte, werden zij door de woestijn geleid. Daar ontvingen zij de wet en werd de tabernakel gemaakt. Die tabernakel is een afbeelding van de ware tabernakel. Die is volmaakt en niet met handen gemaakt. Die bevindt zich in de hemel.

Als de Heer Jezus tegen de Samaritaanse vrouw zegt dat de tijd gekomen is om de Vader te aanbidden in geest en waarheid, bedoelt Hij dat we nu God de Vader mogen aanbidden in het ware heiligdom. Dat is niets minder dan het heiligdom in de hemel. We kunnen daar niet naar toegaan in ons lichaam. Maar blijkbaar wel met onze geest. Daarom zegt de Heer dat we moeten aanbidden in geest en waarheid. Dat wil dus zeggen dat we in de geest het ware heiligdom binnengaan en daar in de geest neerknielen voor God onze Vader.

De Bijbel stelt de **geest** tegenover het **vlees**. In de aangehaalde tekst uit Hebreeën 9:10 worden de voorschriften voor de dienst in de tabernakel bepalingen voor het **vlees** genoemd. In de tabernakel gingen de priesters lichamelijk naar binnen. In de **ware** tabernakel mogen alle gelovigen in de **geest** naar binnen gaan.

Het in de geest ergens naar toe gaan komt enkele malen in de Bijbel voor. Elisa bijvoorbeeld ging in de geest mee met zijn knecht Gehazi toen die Naäman achterna reisde. Naäman was genezen en bood Elisa zilver en kledingstukken aan. Elisa sloeg dat aanbod af. Maar Gehazi, de knecht van Elisa reisde achter Naäman aan en vroeg hem het zilver en de kleding. Als hij terug komt bij Elisa zegt deze dat hij in de geest met hem is meegegaan.

2 Koningen 5,25 Nadat hij binnengekomen was en voor zijn heer was gaan staan, vroeg Elisa hem: Vanwaar Gehazi? En hij antwoordde: Uw knecht is nergens heen geweest. 26 Maar hij zeide tot hem: Ben ik in de geest niet meegegaan, toen die man zich omkeerde van zijn wagen af u tegemoet?

Uit de volgende gedeelten blijkt dat muziek kan meewerken om de "geestestoestand" van iemand te beïnvloeden:

2 Koningen 3:11 Maar Josafat vroeg: Is hier geen profeet des HEREN om door hem de HERE te raadplegen? Toen antwoordde een van de dienaren van de koning van Israël en zeide: Hier is Elisa, de zoon van Safat, die water op Elia's handen goot. 12 En Josafat zeide: Bij hem is het woord des HEREN. Daarop gingen de koning van Israël en Josafat, en de koning van Edom naar hem toe. 13 Maar Elisa zeide tot de koning van Israël: Wat heb ik met u te doen? Ga naar de profeten van uw vader en naar die van uw moeder. Doch de koning van Israël zeide tot hem: Neen, want de HERE heeft deze drie koningen geroepen om hen in de macht van Moab te geven. 14 Toen zeide Elisa: Zo waar de HEREder heerscharen leeft, in wiens dienst ik sta, als ik geen rekening wilde houden met Josafat, de koning van Juda, dan zou ik op u geen acht slaan of naar u omzien. 15 Nu dan, haalt mij een citerspeler. En het geschiedde, toen de citerspeler speelde, dat de hand des HEREN op hem kwam.

1 Samuël 16:14 Maar van Saul was de Geest des HEREN geweken, en een boze geest, die van de HERE kwam, joeg hem angst aan. 15 Toen zeiden de dienaren van Saul tot hem: Zie toch, een boze geest Gods jaagt u angst aan; 16 laat onze heer toch zeggen, dat uw knechten, die in uw dienst staan, iemand zoeken, die op de citer kan spelen. Als dan de boze geest Gods over u komt, moet hij die bespelen, en gij zult u beter voelen. 17 Saul zeide tot zijn dienaren: Ziet voor mij uit naar iemand, die goed speelt en brengt hem tot mij. 18 Toen antwoordde een van de knechten: Ik heb een zoon van de Betlehemiet Isaï gezien, die spelen kan; en hij is een dapper held, een krijgsman, wel ter tale, schoon van gestalte; en de HERE is met hem.

19 Daarop zond Saul boden naar Isaï met het verzoek: Zend mij uw zoon David, die bij de schapen is. 20 Toen nam Isaï een ezel, brood, een zak wijn en een geitebokje, en liet

het door zijn zoon David aan Saul brengen. 21 Zo kwam David bij Saul en werd zijn dienaar. Deze hield veel van hem, en hij werd zijn wapendrager. 22 Daarom zond Saul tot Isaï de boodschap: Laat David toch in mijn dienst blijven, want hij heeft mijn genegenheid gewonnen. 23 En telkens als die geest Gods over Saul kwam, nam David de citer en speelde; dat schonk Saul verlichting, hij voelde zich beter en de boze geest week van hem.

Ik denk daarom dat het aanbidden in de geest kan worden bevorderd door muziek. Onze geest kan dan in het ware hemelse heiligdom voor God naderen en Hem aanbidden. In het oude testament mochten alleen de priesters het heilige binnengaan. De gelovigen onder het nieuwe testament worden allen priesters genoemd.

Openbaring 1:4 Johannes aan de zeven gemeenten in Asia: genade zij u en vrede van Hem, die is en die was en die komt, en van de zeven geesten, die voor zijn troon zijn, 5 en van Jezus Christus, de getrouwe getuige, de eerstgeborene der doden en de overste van de koningen der aarde. Hem, die ons liefheeft en ons uit onze zonden verlost heeft door zijn bloed 6 – en Hij heeft ons tot een koninkrijk, tot **priesters** voor zijn God en Vader gemaakt – Hem zij de heerlijkheid en de kracht tot in alle eeuwigheden! Amen.

1 Pt 2: 5. 'En u wordt ook zelf als levende stenen gebouwd, als een geestelijk huis, een heilig priesterdom, om geestelijke offeranden te offeren, die voor God aangenaam zijn door Jezus Christus'.

Wat betekent het dat elke gelovige nu een priester is? Welke voorrechten en verantwoordelijkheden brengt dat met zich mee?

Uitwerking

In het voorgaande zijn drie begrippen genoemd die te maken hebben met de eredienst: danken, loven en aanbidden.

Het danken heeft vooral te maken met het geschenk. Iemand bedankt een ander voor een geschenk of een bewezen dienst. Je kunt bijvoorbeeld God danken voor je eten. Je aandacht wordt dan bepaald bij het voedsel dat je hebt ontvangen.

Het loven of eren heeft vooral te maken met degene die geeft. Er wordt gesproken of gezongen over wie Hij is, zijn bijzondere eigenschappen en over de daden die Hij heeft verricht. Je aandacht wordt vooral bepaald bij de gever.

Het aanbidden heeft vooral te maken met verwondering of bewondering voor degene die geeft. Het zingen over de bijzondere daden en over de bijzondere eigenschappen van de gever gaat als het ware over in een stille bewondering. Dit wordt in de Bijbel vaak in verband gebracht met stil zijn en neerknielen voor God.

In een eredienst van een gemeente kunnen alle drie de begrippen een rol spelen. Er kan worden gedankt voor dingen die God ons heeft gegeven. God kan worden geloofd voor Zijn bijzondere daden of voor Zijn grootheid. Ten slotte kan er stilte zijn waarin Hij wordt aanbeden. Degene die dit onderdeel van de dienst voorbereidt en leidt, heeft een bijzondere verantwoordelijkheid. Hij of zij heeft een leidende rol met als doel dat de gelovigen God loven en aanbidden.

We hebben gezien dat we door de lofzang de poorten van het heiligdom binnengaan. De leider van de zangdienst gaat de gemeente als het ware voor. Omdat dit een geestelijke zaak betreft, kan dat alleen onder de leiding van de Heilige Geest. Het binnengaan is ook een proces. De gelovigen gaan niet van het ene op het andere moment over in het hemelse heiligdom. De liederen en de muziek vormen een ondersteuning van dit proces.

De gelovigen maar in het bijzonder de zangleider moeten zich volledig openstellen voor de leiding van de Heilige Geest. Het mooiste zou zijn als tijdens een dienst improvisatie mogelijk is. De Heilige Geest kan bijvoorbeeld een ander lied ingeven dan op het programma staat. Staat een zangleider daarvoor open? Dit kan natuurlijk alleen als de muzikale begeleiding en soms ook degene die de teksten van de liederen projecteert daar snel op in spelen.

Het kan soms nuttig zijn om een muzikaal gedeelte uit te voeren om de gelovigen te helpen hun aandacht en geest op God te richten. Het lezen van een stukje uit de Bijbel kan ook een nuttige bijdrage leveren.

Het moge duidelijk zijn dat voor het loven en aanbidden concentratie en voortdurende gerichtheid op God nodig zijn. Elke afleiding moet worden vermeden. Zelfs een opmerking van een zangleider tussen liederen door kan al een afleiding vormen. Laat staan het houden van een collecte of de kinderen die naar een zondagschool gaan. Ook het doen van een mededeling vormt een onderbreking van het proces van het naar binnen gaan in het heiligdom. Mijn advies is om de zangdienst net zoals de preek te behandelen. Tijdens de preek worden er ook niet allerlei andere dingen gedaan zoals een mededeling of een collecte.

Ik hoop met de praktische bijlage 2 te hebben aangetoond dat veel liederen die wij zingen geen lofliederen zijn. En ook al zingen wij "Ik aanbid U" wil dat nog niet zeggen dat wij ook echt aanbidden. De zangleider kan door (kleine) veranderingen van de tekst een lied een heel andere dimensie geven. Een voorbeeld is Opwekking 392 - Mijn Jezus ik houd van u. Daarin komt diverse malen de zin voor "maar nooit zoveel als nu". Door het woordje nu te veranderen in U, wordt de aandacht van onszelf naar de Heer Jezus gericht. Een ander voorbeeld is dat in veel liederen wordt gezongen over de Heer. Bijvoorbeeld : Hij heeft ons verlost. Als dit wordt veranderd in U heeft ons verlost, is het lied tot de Heer zelf gericht.

We hebben geleerd dat loven ook inhoudt het aanroepen van de naam van God en van de Heer. Soms kan een eenvoudige verandering van de tekst ook hiervoor worden gebruikt. (Ik verwijs ook naar mijn studie over de naam van God en de naam van Jezus.) In bijlage 3 heb ik twee opwekkingsliederen opgenomen met een gewijzigde tekst waardoor deze liederen gebruikt kunnen worden om de naam van de Heer Jezus (Yeshuah) aan te roepen. Dit zelfde kan ook worden toegepast voor de naam Jahweh.

Ik hoop dat ik met deze uitwerking bevorder dat zangdiensten echte erediensten worden waarin onze Vader en de Heer Jezus worden gedankt, geloofd en aanbeden. De Vader is ernaar op zoek. Hij zoekt gelovigen die Hem aanbidden (Joh 4).

Bijlage 1

Teksten (NBG vertaling) in het Nieuwe Testament waar *proskyneō* voorkomt

Matt 2:2 en vroegen: Waar is de Koning der Joden, die geboren is? Want wij hebben zijn ster in het Oosten gezien en wij zijn gekomen om Hem **hulde te bewijzen**

Matt 2:8 En hij liet hen naar Betlehem gaan, en zeide: Gaat en doet nauwkeurig onderzoek naar dat kind; en zodra gij het vindt, bericht het mij, opdat ook ik hem **hulde ga bewijzen**. 9 Zij hoorden de koning aan en reisden weg; en zie, de ster, die zij hadden gezien in het Oosten, ging hun voor, totdat zij kwam en stond boven de plaats, waar het kind was.

Matt 4: 9 en zeide tot Hem: Dit alles zal ik U geven, indien Gij U nederwerpt en mij **aanbidt**. 10 Toen zeide Jezus tot hem: Ga weg, satan! Er staat immers geschreven: De Here, uw God, zult gij **aanbidden** en Hem alleen dienen.

Luk 4:7 Indien Gij mij dan **aanbidt**, zal zij geheel van U zijn. 8 En Jezus antwoordde en zeide tot hem: Er staat geschreven: Gij zult de Here uw God, **aanbidden** en Hem alleen dienen.

Matt 8:2 En zie, een melaatse kwam tot Hem en **viel voor Hem neder**, zeggende: Here, indien Gij wilt, kunt Gij mij reinigen.

Matt 9:18 Terwijl Hij dit tot hen sprak, zie, een overste (der synagoge) kwam tot Hem en **viel voor Hem neder**,

Matt 14:33 Die in het schip waren, **vielen voor hem neder** en zeiden: Waarlijk, Gij zijt Gods Zoon!

Matt 15:25 Maar zij kwam en **viel voor Hem neer** en zeide: Here, help mij!

Matt 18:26 De slaaf **wierp zich neder** als smekeling en zeide: Heb geduld met mij en ik zal u alles betalen.

Matt 20:20 Toen kwam de moeder der zonen van Zebedeus tot Hem, met haar zonen, en zij **boog zich voor Hem neder**, om iets van Hem te vragen.

Matt 28:9 En zie, Jezus kwam haar tegemoet en zeide: Weest gegroet. Zij naderden Hem en grepen zijn voeten en zij **aanbaden** Hem.

Matt 28:17 En toen zij Hem zagen, **aanbaden** zij, maar sommigen twijfelden.

Marcus 5:6 En toen hij Jezus uit de verte zag, liep hij toe, **viel voor Hem neder**,

Marcus 15:19 En zij sloegen Hem met een riet op het hoofd en bespuwden Hem en zij vielen op de knieën en **bewezen Hem hulde**.

Joh 4:20 Onze vaders hebben op deze berg **aangeboden** en gijlieden zegt, dat te Jeruzalem de plaats is, waar men moet **aanbidden**. 21 Jezus zeide tot haar: Geloof Mij, vrouw, de ure komt, dat gij noch op deze berg, noch te Jeruzalem de Vader zult **aanbidden**. 22 Gij **aanbidt**, wat gij niet weet; wij **aanbidden**, wat wij weten, want het heil is uit de Joden; 23 maar de ure komt en is nu, dat de waarachtige **aanbidders** de Vader aanbidden zullen in geest en in waarheid; want de Vader zoekt zulke **aanbidders**; 24 God is geest en wie Hem **aanbidden**, moeten **aanbidden** in geest en in waarheid

Joh 9:38 Hij zeide: Ik geloof, Here, en hij **wierp zich voor Hem neder**.

Joh 12:20 Er waren enige Grieken onder hen, die opgingen om op het feest te **aanbidden**

Hand 7:43 Hebt gij niet de tent van Moloch gedragen en de ster van de god Romfa, de afbeeldingen, die gij gemaakt hadt om die te **aanbidden**?

Hand 8:27 En hij stond op en ging. En zie, een Ethiopier, een kamerling, een rijksgrote van Kandake, de koningin der Ethiopiërs, haar opperschatbewaarder, was naar Jeruzalem gegaan om te **aanbidden**;

Hand 10:25 En toen het geschiedde, dat Petrus binnentrad, kwam Cornelius hem tegemoet, viel hem te voet en **bewees hem hulde**.

Hand 24:11 Gij kunt u immers ervan vergewissen, dat het niet langer dan twaalf dagen geleden is, dat ik naar Jeruzalem ben gegaan om te **aanbidden**.

1 Korinthe 14:25 het verborgene van zijn hart komt aan het licht en hij zal zich ter aarde werpen, God **aanbidden** en belijden, dat God inderdaad in uw midden is.

Hebr 1:6 En wanneer Hij wederom de eerstgeborene in de wereld brengt, spreekt Hij: En Hem moeten alle engelen Gods **huldigen**.

Hebr 11:21 Door het geloof heeft Jakob bij zijn sterven ieder der zonen van Jozef gezegend en hij heeft **aangebeden**,

Openbaring 3:9 Zie, Ik geef sommigen uit de synagoge des satans, van hen, die zeggen, dat zij Joden zijn en het niet zijn, maar liegen; zie, Ik zal maken, dat zij zullen komen en **zich nederwerpen** voor uw voeten, en erkennen, dat Ik u heb liefgehad.

Openbaring 4:10 zullen de vierentwintig oudsten zich nederwerpen voor Hem, die op de troon gezeten is en Hem **aanbidden**, die tot in alle eeuwigheden leeft, en zij zullen hun kronen voor de troon werpen, zeggende:

Openbaring 5:14 En de vier dieren zeiden: Amen. En de oudsten wierpen zich neder en **aanbaden**.

Openbaring 7:11 En al de engelen stonden rondom de troon en de oudsten en de vier dieren, en zij wierpen zich op hun aangezicht voor de troon en **aanbaden** God, 12 zeggende: Amen, de lof en de heerlijkheid, en de wijsheid en de dankzegging, en de eer en de macht en de sterkte zij onze God tot in alle eeuwigheden! Amen.

Openbaring 9:20 En wie van de mensen overgebleven waren, die niet gedood waren door deze plagen, bekeerden zich toch niet van de werken hunner handen, om de boze geesten niet (meer) te **aanbidden** en de gouden, zilveren, koperen, stenen en houten afgoden, die niet kunnen zien, noch horen of gaan;

Openbaring 11:1 En mij werd een riet gegeven, een staf gelijk, met de woorden: Sta op en meet de tempel Gods en het altaar en hen, die daarin **aanbidden**.

Openbaring 11:16 En de vierentwintig oudsten, die voor God op hun tronen gezeten waren, wierpen zich op hun aangezicht en **aanbaden** God,

Openbaring 13:4 en zij **aanbaden** de draak, omdat hij aan het beest de macht gegeven had, en zij **aanbaden** het beest, zeggende: Wie is aan het beest gelijk? en: Wie kan er oorlog tegen voeren?

Openbaring 13:8 En allen, die op de aarde wonen, zullen het (beest) **aanbidden**

Openbaring 13:12 En het bewerkt, dat de aarde en zij, die daarop wonen, het eerste beest zullen **aanbidden**

Openbaring 13:15 En hem werd gegeven om aan het beeld van het beest een geest te schenken, zodat het beeld van het beest ook zou spreken, en maken dat allen, die het beeld van het beest niet **aanbaden**, gedood werden.

Openbaring 14:7 en hij zeide met luider stem: Vreest God en geeft Hem eer, want de ure van zijn oordeel is gekomen, en **aanbidt** Hem, die de hemel en de aarde en de zee en de waterbronnen gemaakt heeft. En een andere engel, een derde, volgde hen, zeggende met luider stem: Indien iemand het beest en zijn beeld **aanbidt** en het merkteken op zijn voorhoofd of op zijn hand ontvangt, 10 die zal ook drinken van de wijn van Gods gramschap, en zij hebben geen rust, dag en nacht, die het beest en zijn beeld **aanbidden**, en al wie het merkteken van zijn naam ontvangt.

Openbaring 15:4 Wie zou niet vrezen, Here, en uw naam niet verheerlijken? Immers, Gij alleen zijt heilig. Want alle volken zullen komen en zullen voor U nedervallen in **aanbidding**, omdat uw gerichten openbaar zijn geworden.

Openbaring 16:2 En de eerste ging heen en goot zijn schaal uit op de aarde, en er kwam een boos en kwaadaardig gezwel aan de mensen, die het merkteken van het beest hadden en die zijn beeld **aanbaden**.

Openbaring 19:4 En de vierentwintig oudsten en de vier dieren wierpen zich neder en **aanbaden** God, die op de troon gezeten is, en zij zeiden: Amen, halleluja! 5 En een stem ging uit van de troon, zeggende: Looft onze God, al zijn knechten, die Hem vreest, gij kleinen en gij groten!

Openbaring 19:10 En ik wierp mij neder voor zijn voeten om hem te **aanbidden**, maar hij zeide tot mij: Doe dit niet! Ik ben een mededienstknecht van u en uw broederen, die het getuigenis van Jezus hebben; **aanbid** God! Want het getuigenis van Jezus is de geest der profetie.

Openbaring 19:20 En het beest werd gegrepen en met hem de valse profeet, die de tekenen voor zijn ogen gedaan had, waardoor hij hen verleidde, die het merkteken

van het beest ontvangen hadden en die zijn beeld **aanbaden**; levend werden zij beiden geworpen in de poel des vuurs, die van zwavel brandt.

Openbaring 20:4 En ik zag tronen, en zij zetten zich daarop, en het oordeel werd hun gegeven; en (ik zag) de zielen van hen, die onthoofd waren om het getuigenis van Jezus en om het woord van God, en die noch het beest noch zijn beeld hadden **aangeboden** en die het merkteken niet op hun voorhoofd en op hun hand ontvangen hadden; en zij werden weder levend en heersten als koningen met Christus, duizend jaren lang.

Openbaring 22:8 En ik, Johannes, ben het die deze dingen hoorde en zag. En toen ik ze gehoord en gezien had, wierp ik mij neder voor de voeten van de engel, die ze mij toonde, om te **aanbidden**. 9 Maar hij zeide tot mij: Doe dat niet! Ik ben een mededienstknecht van u en van uw broederen, de profeten, en van hen, die de woorden van dit boek bewaren; **aanbid** God!

Bijlage 2

In de gemeente die ik bezoek wordt in de eredienst op zondag meestal een lied gezongen als opening van de dienst. Daarna worden er praktische mededelingen gedaan. Dan wordt er nog een lied gezongen, waarbij de collectes worden gehouden. Daarna wordt de eigenlijke zangdienst gevormd door drie liederen, waarbij het doel is de Heer te prijzen. In de voorgaande studie hebben we geleerd dat prijzen inhoudt dat we zingen over hoe groot God is, over Zijn wonderdaden zingen en Zijn naam aanroepen. Ik heb de teksten van het blok met drie liederen van twee willekeurige diensten (14-11-2010 en 12-12-2010) hieronder opgenomen.

Schrijf eens op welke wonderdaden van God of welke eigenschappen van God worden bezongen.

Wordt de naam van God ook aangeropen?

Als je je antwoorden nog eens bekijkt, vind je dan dat er sprake is van prijzen?

Kun je een lied opzoeken dat een "echt" loflied is en waarom is dat zo?

1e dienst

10.05 Lofprijzing en aanbidding

Opw. 604 (F)	Kom en laat ons prijzen
Opw. 588 (F)	Er is geen vriend zo trouw
<i>(Collecten onder dit lied) 2^e collecte</i>	
Opw. 521 (F)	Ik ren naar U toe
Opw. 501 (F)	Laat Uw vrede heersen
Opw. 697 (D)	Al wat ik ben

Hierboven een gedeelte van het programma van de dienst. Zoals je kunt zien, is in het programma de titel Lofprijzing en aanbidding gebruikt. In deze dienst werd voor het zingen van de "lofliederen" de tekst aangehaald dat we God een lofoffer brengen door het zingen van liederen. Het blokje met drie liederen die na de collecte volgden waren:

Opwekking 521 - Ik ren naar U toe

U zorgt voor heel de schepping
en uw hand vertroost mijn ziel
van de einde der aard
tot de diepst van mijn hart
wordt uw eeuwige trouw gezien
U roept mij in uw liefde
Om heel dicht bij u te zijn
vol aanbidding
want u schiep de mens
tot uw eer en heerlijkheid

ja Heer ik ren naar uw toe
als ik bang bent of moe
niet door kracht, nog gebed
maar door de geest van uw zoon
ja Heer ik loop, ik ren
tot ik bij u ben
en tot ik leef in de schaduw
van uw troon

uw zorgt voor heel de schepping
en uw hand vertroost mijn ziel
van de einde der aard
tot de diepst van mijn hart
wordt uw eeuwige trouw gezien
U roept mij in uw liefde
Om heel dicht bij u te zijn
vol aanbidding
want u schiep de mens
tot uw eer en heerlijkheid

ja Heer ik ren naar uw toe
als ik bang bent of moe
niet door kracht, nog gebed
maar door de geest van uw zoon
ja Heer ik loop, ik ren
tot ik bij u ben
en tot ik leef in de schaduw

van uw troon

en tot ik leef in de schaduw
ja tot ik leef in de schaduw
Heer tot ik leef in de schaduw
van uw troon

Opwekking 501, Vader mijn God ik aanbid U

Vader mijn God ik aanbid U.
heel mijn hart is op U gericht.
Neem mijn leven in Uw hand,
hoed mijn ziel en mijn verstand en laat Uw vrede heersen in mijn hart.
Heilige geest U mijn trooster maak mij sterk, hef mijn hoofd omhoog.
Heer Uw waarheid maakt mij vrij en Uw leven groeit in mij
oohw laat uw vrede heersen in mijn hart

(refrein)

Heer ik verlang zo naar meer van U
vul mijn gedachten tot eer van U Jezus
mijn redder reinigt U mijn ziel en stort nieuw leven uit door Uw geest
leg uw kracht op mij Uw liefde die geneest
en laat uw vrede heersen in mijn hart.

Heilige Geest U mijn trooster maak mij sterk hef mijn hoofd omhoog
Heer Uw waarheid maakt mij vrij en Uw leven groeit in mij
oohw laat Uw vrede heersen in mijn hart

(refrein)

Heer ik verlang zo naar meer van U
vul mijn gedachten tot eer van U
Jezus mijn redder reinigt U mijn ziel
en stort nieuw leven uit door Uw geest
leg Uw kracht op mij Uw liefde die geneest

en laat uw vrede heersen in mijn hart.

Jezus mijn redder reinigt U mijn ziel

en stort nieuw leven uit door Uw geest

leg uw kracht op mij Uw liefde die geneest en laat uw vrede heersen in mijn hart.

En stort nieuw leven uit door Uw geest

leg Uw kracht op mij Uw liefde die geneest en laat Uw vrede heersen in mijn hart

Opwekking 697 Al wat ik ben

Al wat ik ben,

leg ik in uw hand,

ik geef mijzelf volledig.

Mijn leven rust

in de palm van uw hand,

ik ben van U voor eeuwig.

Jezus, ik geloof in U.

Jezus, ik vertrouw op U.

En de reden dat ik leef,

de reden dat ik zing,

bent U alleen.

Zo wandel ik

heel dicht aan uw zij,

ook in mijn pijn

vertroost U mij.

En ik vertrouw

op wat U belooft,

uw woord staat vast

voor eeuwig.

Jezus, ik geloof in U.)

Jezus, ik vertrouw op U.)

En de reden dat ik leef,) 2x

de reden dat ik zing...)

bent U alleen.

Ik aanbid U,)
ik aanbid u, Heer.) 4x

Ik vertrouw U,)
ik vertrouw op U.) 2x

Jezus, ik geloof in U.)
Jezus, ik vertrouw op U.)
En de reden dat ik leef,) 2x
de reden dat ik zing...)
bent U alleen.

2e dienst

Opwekking 569

Over al wat leeft,
bent U de hoogste Heer,
als de zon opkomt
elke morgen weer.
Daarom vraag ik U,
Heer van zee en land:
neem ook mijn leven in uw hand.

Regeer in mij met al uw kracht
in mijn mooiste droom,
in mijn zwartste nacht.
Er is één ding dat ik U vraag:
o Heer, regeer in mij vandaag.

Laat alles wat ik zeg
en alles wat ik denk
als een spiegel zijn
van wie U in mij bent.
U bent zoveel meer
dan ik verlangen kan:
Heer, neem mijn leven in uw hand.

Regeer in mij met al uw kracht
in mijn mooiste droom,
in mijn zwartste nacht.
Er is één ding dat ik U vraag:
o Heer, regeer in mij vandaag.

Opwekking 501

Vader mijn God ik aanbid U.
heel mijn hart is op U gericht.
Neem mijn leven in Uw hand,
hoed mijn ziel en mijn verstand en laat Uw vrede heersen in mijn hart.
Heilige geest U mijn trooster maak mij sterk, hef mijn hoofd omhoog.
Heer Uw waarheid maakt mij vrij en Uw leven groeit in mij
oohw laat uw vrede heersen in mijn hart

(refrein)

Heer ik verlang zo naar meer van U
vul mijn gedachten tot eer van U Jezus
mijn redder reinigt U mijn ziel en stort nieuw leven uit
door Uw geest leg uw kracht op mij Uw liefde die geneest
en laat uw vrede heersen in mijn hart.

Heilige Geest U mijn trooster maak mij sterk hef mijn hoofd omhoog
Heer Uw waarheid maakt mij vrij en Uw leven groeit in mij
oohw laat Uw vrede heersen in mijn hart

(refrein)

Heer ik verlang zo naar meer van U
vul mijn gedachten tot eer van U
Jezus mijn redder reinigt U mijn ziel
en stort nieuw leven uit door Uw geest
leg Uw kracht op mij Uw liefde die geneest
en laat uw vrede heersen in mijn hart.

Jezus mijn redder reinigt U mijn ziel

en stort nieuw leven uit door Uw geest
leg uw kracht op mij Uw liefde die geneest en laat uw vrede heersen in mijn hart.
En stort nieuw leven uit door Uw geest
leg Uw kracht op mij Uw liefde die geneest en laat Uw vrede heersen in mijn hart

Opwekking 600

Open mijn ogen
voor de schoonheid van uw schepping.
Open mijn oren
voor uw liefdevolle stem,
die aan mij zegt: Ik hou van jou,
mij kind, kom bij Mij.

Open mij ogen
om uw heerlijkheid te zien, Heer.
Open mijn oren
om te horen naar uw stem;
ik zeg U Heer: Ik hou van U,
mijn Vader, ik kom bij U.

Refrein:

Ik open mijn hart voor de Heer die ik dien.
Ik open mijn hart, laat mij zien met uw ogen.
Open mijn hart, maak het sterk en bewogen.
Ik open mijn hart.

Open mijn ogen
voor de tranen van de mensen.
Open mijn oren
voor uw liefdevolle stem,
die aan hen zegt: Ik hou van jou,
mijn kind, kom bij Mij.

Open mijn ogen
voor de dag dat U zal komen.
Open mijn oren voor de stem van Hem die komt;
ik zeg U Heer: Ik hou van U,

mijn Vader, ik kom bij U.

(Refrein 3x)

laatste keer:

Ik open mijn hart.(5x)

Bijlage 3

Opwekking 661 met gewijzigde tekst

Maak groot Yeshuah
Zing met mij
Maak groot Yeshuah
Zing want Hij is groot
zo groot Yeshuah

Maak groot Yeshuah
Zing met mij
Maak groot Yeshuah
Zing want Hij is groot,
zo groot Yeshuah

De Koning in zijn pracht
Bekleed met eer en macht
Kom aarde juich voor Hem
aarde juich voor Hem
Het duister vreest Zijn licht
Als Hij rechtvaardig richt
Dan vlucht het voor Zijn stem
vlucht het voor Zijn stem

Maak groot Yeshuah
Zing met mij
Maak groot Yeshuah
Zing want Hij is groot,
zo groot Yeshuah

De God die eeuwig leeft
De tijd geschapen heeft
De Vader Geest en Zoon
Vader Geest en Zoon
Het Lam dat werd geslacht
De Leeuw in al Zijn kracht
De koning op de troon

koning op de troon

Maak groot Yeshuah
Zing met mij
Maak groot Yeshuah
Zing want Hij is groot,
zo groot Yeshuah

allerhoogste Heer
waardig onze Heer
kom zing met mij
maak groot Yeshuah

allerhoogste Heer
waardig onze Heer
kom zing met mij
maak groot Yeshuah

Maak groot Yeshuah
Zing met mij
Maak groot Yeshuah
Zing want Hij is groot,
zo groot Yeshuah

Maak groot Yeshuah
Zing met mij
Maak groot Yeshuah
Zing want Hij is groot,
zo groot Yeshuah

Opwekking 683 met gewijzigde tekst

Heer U bent mijn God
En ik verhoog Uw naam
Heer U bent mijn God
En ik verhoog Uw naam

'k wil u zoeken in de morgen

en u volgen op al uw wegen
en stap voor stap leidt u mij
'k wil bij u zijn iedere dag

Heer U bent mijn God
En ik verhoog Uw naam
Heer U bent mijn God
En ik verhoog Uw naam

'k wil u zoeken in de morgen
en u volgen op al uw wegen
en stap voor stap leidt u mij
'k wil bij u zijn iedere dag

HalleluYah
Wij eren u Yeshuah
En voor eeuwig zingen wij
HalleluYah
want u alleen bent waardig
En voor eeuwig zingen wij
HalleluYah HalleluYah HalleluYah HalleluYah

.....

Wij eren u Yeshuah
(Wij eren u Yeshuah)
Verhogen uw naam
(verhogen uw naam)
Wooooo (woooo)
HalleluYah HalleluYah HalleluYah HalleluYah

HalleluYah
Wij eren u Yeshuah
En voor eeuwig zingen wij
HalleluYah
want u alleen bent waardig
En voor eeuwig zingen wij
HalleluYah HalleluYah HalleluYah HalleluYah